

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af:

Forslag til lov om statens deltagelse i olie-forsyningen.

(Lovforslag nr. L 118. Fremsat 16/1 81).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Søren Hansen (S):

Socialdemokratiet kan tilslutte sig forslaget, der jo trods sit meget beskedne omfang omhandler en stor og vigtig sag, en sag, som næppe vil få mindre betydning i fremtiden. Udviklingen har jo i den seneste tid ændret sig, sådan at vi har fået stat-til-stat-handlerne som et væsentlig større og mere dominerende element i den internationale oliehandel. Vi beklager i og for sig ikke, at de multinationale olieselskabers indflydelse på oliehandelen i denne periode er blevet reduceret.

Når man erindrer sig den debat, der har udspillet sig omkring denne sag ved afslutningsdebatten sidste år, i pressen og andre steder, er det naturligvis med tilfredshed og glæde, man konstaterer, at resultaterne af den første oliehandel i hvert fald på dette tidspunkt ser ud, som om de også ud fra en økonomisk synsvinkel har været gunstige. De tal, der indtil videre er lagt på bordet, viser, at vi har sparet det danske samfund for et stykke over 100 mill. kr.

Afgørende er imidlertid, at disse tal kan ændre sig, og derfor er det nok så afgørende, at handler af denne type øger vores forsyningssikkerhed. Vi har før oplevet situationer med forsyningssvigt og de ubehagelige følger i denne sammenhæng. Derfor er der næppe nogen tvivl om, at det var en fornuftig handel, og at handler af denne type bør fortsætte. Det er denne vej, vi skal gå, og netop med henblik på forsyningssikkerheden un-

derstreger vi behovet for, at statshandler kommer til at dominere billedet i fremtiden og kommer til at omfatte flere landegrupper, og at handlerne indgås på langtidskontrakter.

Bl. a. på den baggrund er det rigtigt og vigtigt, at vi nu får en lov, som regulerer initiativerne på dette område. Jeg lægger vægt på, at lovforslaget ikke begrænser D.O.N.G.s muligheder for at handle olie, men giver folketinget rimelig mulighed for indseende med det, der foregår på dette område, også de væsentlige dispositioner, D.O.N.G. måtte foretage. Opgaven har altså været at finde en afvejning mellem folketingets behov for at have indseende med sagen og det ikke at hæmme D.O.N.G.s muligheder for at fungere på et forretningsmæssigt grundlag. Energiudvalgets netop aflagte besøg hos Statoil i Norge understreger, synes jeg, klart og tydeligt behovet herfor.

Vi tilsiger lovforslaget vores støtte.

Enggaard (V):

Det forslag, vi behandler her, er jo en frugt af den berømte oliehandel i forsommeren 1980 mellem Petromin og D.O.N.G. Det er vel i virkeligheden, trods den socialdemokratiske ordførers anbefalelsestale, ikke et lovforslag, som har været ønsket af socialdemokratiet, men noget, som er kommet frem, fordi et antal partier ved den lejlighed stillede vilkår for at redde ministeren fra at blive fældet i folketinget for sit ansvar for denne handel.

Derfor havde man vel egentlig ventet, at det lovforslag, vi taler om her, ville have været formet som en gevaldig håndfæstning, men det tror jeg ikke man kan sige det er. Der er ikke nogen begrænsninger med hensyn til statens andel af oliehandelen, men der er tilsagn om en orientering af folketinget om planer for det kommende års oliehandel. Endvidere fastsættes det, at ministeren skal orientere et folketingsudvalg om væsentlige dispositioner fra D.O.N.G.s side, og det kan ske i fortrolighed, hvis ministeren eller udvalgets formand dekreterer det. Hvis man ser nøjternt på disse formuleringer, så må man komme til den slutning, at der ikke er noget i dette forslag, som ikke allerede kan tilvejebringes ved en forespørgsel, en redegørelse eller under energiudvalgets sædvanlige, daglige arbejde.

[Enggaard]

Jeg noterer, at lovforslaget alene vedrører import af råolie og olieprodukter, og at de øvrige engagementer fra D.O.N.G.s side, hvad enten det er de påtænkte arrangementer vedrørende efterforskning eller transport eller handel med gas eller andet, ikke er berørt af lovforslaget. Jeg vil gerne sige et par principielle ting med hensyn til D.O.N.G.s engagement i oliehandel.

Venstre ønsker, at den statslige oliehandel begrænses til det, som er nødvendigt. Jeg tror, at der ligger en ideologisk forskel i den måde, man fra socialdemokratiets side vurderer statslig handel på, i forhold til vor vurdering. Vi elsker fra venstres side ikke statshandelen som noget princip, men vi kan se, at det fra tid til anden er nødvendigt at gå ind i statslige engagementer. Der er nok en temperamentsforskel med hensyn til, hvordan vi grundlæggende ser på begrebet statshandel.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvordan driften af et sådant selskab som D.O.N.G. bør være, så ønsker venstre principielt, at et sådant selskab er et aktieselskab med den deraf følgende frihed – selvfølgelig under ministerens ansvar. Jeg tror, vi i dette spørgsmål er langt på vej ind i en mellemform. Man har et aktieselskab med den formelle frihed til at disponere, men søger alligevel at følge så mange enkeltheder i selskabets virke, at det kan blive en mellemform, som vil være vanskelig at leve med. Jeg synes, at erfaringerne fra det sidste år ikke er alt for gode. Man kan spørge sig selv, hvordan man i længden vil være i stand til at sikre virksomheden en kvalificeret ledelse, hvis den ustandselig skal være politisk kasterbold i dette ting, som om det var en § 2-virksomhed.

Sammenfattende vil jeg om forslaget sige, at jeg betragter det som overflødigt og i værste fald som farligt. Man foregiver, at folketinget får en indsigt, som jeg ikke tror det får ud over det, det kunne få med de til rådighed værende midler i dag, og vi risikerer, og det er det farlige, at folketinget kan tages som et gidsel for nogle dispositioner, som det alligevel reelt ingen indflydelse har på.

Annelise Gottfredsen (KF):

Vi finder fra det konservative folkepartis side, at det er et meget magert resultat af forligspartiernes krav om en regulering af den statslige oliehandel, som udspringer af den

stærke kritik, der blev rejst imod oliekontrakten med Saudi-Arabien. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi er betænkelige, når staten optræder i det private erhvervsliv, og så når det gælder oliehandel.

Ministeren ønsker at være frit stillet, kan man forstå, til at optræde oliehandelen, og begrundelsen er, at det gør andre lande, og hensynet til forsyningssikkerheden. Den nye formand for D.O.N.G. har udtalt, at det er statens pligt at sikre olieforsyningerne. Jeg har svært ved at se, at forsyningerne sikres væsentligt ved statshandel – måske tværtimod. Danmark er stadig afhængigt af private olieselskaber, hvad der også er udtalt fra ministerens og andre socialdemokraters side ved adskillige lejligheder, men det kan meget let blive mindre attraktivt for de private selskaber. I forvejen borttager det store gasprojekt en stor del af markedet, og en optrappet statslig handel vil borttage endnu mere. Der kan være risiko for udynding på det private marked.

Ministeren har endvidere ved flere lejligheder nævnt f. eks. Irak som en handelspartner. Vi må nu se, at eksporten er faldet ca. 80 pct. på grund af krigen mellem Irak og Iran med store vanskeligheder for Frankrig, Italien, Brasilien, Indien osv.

Den udveksling og hjælp, som kan foregå ved hjælp af Det internationale Energiagentur, vil blive stivere, når der er statslig handel inde i billedet. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvorledes man tænker sig at dette system kan virke ved en optrapning af statshandelen.

Endvidere taler ministeren om fordelagtige handler. Ja, det er muligt, det vil tiden jo vise. Ministeren må nu bruge en ganske særlig socialdemokratisk regnebog, når han regner ud, hvad der er fordelagtigt, for de private selskaber kan i dag købe råolie til samme pris som staten. Der er ingen grund til at sammenligne med spotmarkedet, som er det dyreste alternativ. Det er nøjagtig den samme fremgangsmåde, vi har oplevet, når ministeren skal redegøre for fordelene ved gasprojektet. Der sammenligner man også med den dyreste mulighed og lader alle andre ude af billedet. Endvidere skal der gives 2 pct. kommission til D.O.N.G. Det må da føre til, at den samlede pris for forbrugerne vil blive højere. Vi har i hvert fald ingen erfaring for, at staten skulle besidde større dygtighed og

[Annelise Gottfredsen]

indsigt end erhvervsdrivende, snarere tværtimod.

Vi finder ikke, at denne lovgivning på nogen måde hindrer den fremgangsmåde, som vi oplevede med handelen med Saudi-Arabien, og vi mener ikke, at den på nogen måde giver anvisninger, som ikke findes i lovgivningen i forvejen. Lovforslaget giver ingen kvantumsbegrænsninger, lovforslaget giver ingen pligt til forudgående orientering, ingen pålæg om at undgå politiske begrænsninger. Det er ikke sagligt at henvise til, som formanden for D.O.N.G. har gjort det i Børsen den 22. januar 1981, at der jo også er politiske begrænsninger over for private selskaber, det er jo langt lettere at øve pres på stater.

Vi finder som sagt ikke, at der er den tilstrækkelige mulighed for indsigt i og begrænsning af handeler, som folketinget burde have. Vi er bange for, at dette lovforslag, der i virkeligheden er et slag i luften, legitimerer D.O.N.G.s mulighed for optrapning af virksomheden og giver mulighed for den socialisering af energisektoren, som regeringen ønsker så stærkt, og som vi må vende os imod. Vi vil gerne i udvalget have regeringens hensigter belyst nærmere. Så løst, som lovforslaget er formuleret, kan vi ikke gå ind for det.

Maisted (FP):

Fremskridtspartiet kan selvfølgelig ikke støtte dette lovforslag. For det første opfatter vi D.O.N.G. på samme måde, som vi opfatter et kontor ovre i energiministeriet, og det betyder, at vi mener, at folketinget skal være medbestemmende om D.O.N.G.s aktiviteter. Hvis D.O.N.G. skal være underlagt folketingets kontrol, så kan man selvfølgelig ikke vedtage et sådant forslag, der giver regeringen fuld operationsfrihed under dække af et aktieselskab med staten som eneaktionær. Vi er heller ikke af den opfattelse, at D.O.N.G.s aktiviteter er i det danske samfunds interesse, tværtimod.

I stedet for at støtte de arabiske landes ønske om, at antallet af købere af råolie øges, burde Danmark arbejde for, at der optræder så få købere som muligt, og det på trods af at Danmark selvfølgelig ikke spiller nogen væsentlig rolle i den internationale handel med råolie. Derfor burde det være klart, at man prøvede at få et samarbejde imellem EF- og IEA-landene og olieselska-

berne, sådan at de i stedet for at lade sig spille ud mod hinanden kunne udgøre én blok, der kunne opnå langt bedre forhandlingsresultater. Selv om det er lykkedes araberne at sælge råolie til så mange lande, at olieselskabernes andel af købet af råolie er faldet fra 80 til 40 pct., skal de 80 pct. stadig væk raffineres på olieselskabernes raffinaderier. Og da der er rigelig raffinaderikapacitet i den vestlige verden, vil et samarbejde imellem EF, USA og olieselskaberne være af stor vigtighed for at holde stabile priser.

Men det er ikke sådan, at vi ikke kan forstå arabernes synspunkter, for det er jo indlysende, at de har en klar interesse i at få så mange købere til deres råolie som overhovedet muligt. Vi kan også godt forstå, at alle de, der er beskæftiget i D.O.N.G., og som er i færd med at opbygge det, synes, at det er en rigtig god idé, for D.O.N.G. vil selvfølgelig være et eldorado for teknokrater og teknikere, der har mulighed for at øge deres viden. Men det skal altså betales af de danske skatteydere.

Hvis man vurderer det samlet, er der ingen grund til at etablere et statsligt selskab. Jeg er altså kommet til den stik modsatte konklusion af hr. Søren Hansen efter besøget hos Statoil, nemlig at det ikke kan betale sig for den danske skatteyder at gå ind i et eventyr af den art. Vi så jo, at det i Norge på trods af deres meget store kompetence havde kostet milliardbeløb for de norske skatteydere. Dette kunne selvfølgelig kun lade sig gøre, fordi der var tale om meget, meget store oliefund og meget, meget store beløb. Så kan man selvfølgelig overveje, om man har råd til at ofre milliardbeløb på en særlig uddannelse og på en særlig know-how, men det er der ikke noget der tyder på at vi har råd til her i landet.

Som sagt ændrer dette forslag ikke tingenes tilstand. Tværtimod cementerer det ministerens handlefrihed, som han har haft hele tiden, og det kan vi ikke være tilfredse med.

Kalnæs (SF):

Når hr. Maisted taler om alle de milliarder, som de norske skatteydere har måttet putte i investeringer for Statoil i Norge, så lyder det næsten, som om de er tabt, fordi det er skatteyderne, der har investeret dem, hvorimod de, hvis det var olieselskaberne,

[Kalnæs]

der skulle investere dem, bare kom ud af den blå luft. Jeg tror ikke, at olieselskaberne investerer penge, uden at de får dem godt forrentet, sikkert endda bedre end Statoil. Derfor mener jeg ikke, at der er nogen som helst grund til at tro, at det bliver billigere for skatteyderne, hvis man lader multinationale selskaber tage sig af de investeringer, der skal til for at efterforske og udvinde olie og naturgas rundt omkring.

Min kommentar vedrører egentlig flere af de ordførere, som har haft ordet, inden jeg er kommet til. Man udtrykker mistillid til det statslige engagement, og derigennem udtrykker man på det nærmeste også meget stor tillid til de multinationale selskabers engagement. De gør det dygtigt, det er der ikke nogen tvivl om, men de gør det ud fra det ene motiv, at de skal tjene så mange penge på det som overhovedet muligt. Vi har set masser af eksempler på i de senere år, at der er tjent meget store summer på oliehandelen. I situationer, hvor flere landes betalingsbalance har været ved at blive ødelagt af betalingerne for energien, har olieselskaberne scoret de største overskud, de nogen sinde har scoret, så det giver i hvert fald ikke mig lyst til at overlade vores energiskæbne i multinationale selskabers hænder. Tværtimod mener vi fra SFs side, at energiforsyningen her i landet skal varetages ud fra samfundsmæssige hensyn, den skal ikke baseres på private selskaber. Det betyder, at det, når det drejer sig om import af energi, og når det drejer sig om efterforskning og udvinding af energi i national skala, må blive statslige selskaber, der går ind i det. Det er vores holdning til, hvordan det skal organiseres.

Når vi ude omkring i landet skal have den mere lokale energiforsyning, så mener vi til gengæld, at der skal størst mulig decentralisering til, således at det er kommunerne og beboerne dér, hvor energien bruges, der i størst muligt omfang skal bestemme, hvordan energiforsyningen skal indrettes, og den statslige energipolitik må i høj grad indrettes efter disse lokale ønsker.

Vi har set statens engagement i olieimporten sidste år som et væsentligt bidrag til at få ændret den situation, vi har haft hidtil, hvor vi har været totalt afhængige af de multinationale selskaber, og vi mener, at man skal gå videre ad den vej og efterhånden få et væsentligt større engagement i olieimporten fra

statens side. Det er klart, at det også er væsentligt, at det statslige selskab spreder sine olieindkøb, så de ikke bliver koncentreret i Mellemøsten.

Om det lovforslag, som ligger her, må vi egentlig sige, at vi ikke mener, det var nødvendigt at lave en speciel lov. Vi mener, at de regler, der er for D.O.N.G.s virksomhed, er tilstrækkelige, man kan udmærket spille den rolle, som D.O.N.G. og dets datterselskaber bør spille med hensyn til olieimport.

På den anden side anser vi dette forslag for at være helt harmløst. Det formål og de orienteringsregler, som er anført i lovforslaget, er meget rimelige. Man kan måske sige, at det er en fordel, at det er sat på prent nogenlunde, hvordan man vil gøre det, men jeg er fuldstændig enig med hr. Enggaard i, at der ikke ligger noget nyt i det her forslag, nogle nye krav, som vi ikke kunne få opfyldt med de regler, vi allerede har.

Vi vil uden særlig begejstring deltage i udvalgsarbejdet om det her lovforslag og formentlig også uden særlig begejstring støtte det, når det kommer til afstemning, idet vi synes, der måske kan være fordele ved at have nogle regler, så man ikke skal ordne det fra gang til gang.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg havde egentlig ikke troet, at det var særlig nødvendigt at sige noget om det her lovforslag i dag, andet end at så blev, om jeg så må sige, den sten da fjernet, som stammede fra forårets debat sidste år, men nogle af de tidligere ordføreres bemærkninger gør, at jeg alligevel godt vil sige noget. Først lidt om baggrunden.

Det er rigtigt, at en række ordførere opfatter det, som om en minister blev reddet på et eller andet tidspunkt. Sådan har vi nu aldrig opfattet det her lovforslag. Baggrunden for, at vi har ønsket et lovforslag og vel i nogen grad har stået fadder til det her lovforslag, er, at vi mener, det er vigtigt, at folketinget helt principielt diskuterer, om vi skal have statslig oliehandel eller ej og i hvilket omfang. Det skal ikke foregå via finansudvalget eller via aktstykkebevillinger, der mere eller mindre kommer i offentlighedens søgelys. Vi synes også, at netop det, at D.O.N.G.s virksomhed med hensyn til statslig oliehandel hvilede på et fortroligt aktstykke, motiverede,

[Lone Dybkjær]

at det var fornuftigt at få det ned i folketingsalen. Det er vores baggrund for det her lovforslag, og det er fortsat baggrunden, og det har ikke noget at gøre med et forsøg fra nogle partiers side på at vælte en minister engang i foråret 1980.

Jeg vil godt sige om det rent principielle, at det er rigtigt, at der ikke i lovforslaget ligger nogle meget præcise formuleringer om, at den statslige oliehandel skal udgøre 30 pct. eller 25 pct. eller 50 pct., eller hvad ved jeg, og det er faktisk med vilje. Jeg skal være den første til at sige, at jeg, da vi oprindeligt diskuterede lovforslaget, mente, at det måske var nyttigt med nogle mere præcise formuleringer, men efterhånden som tingene har udviklet sig, og efterhånden som man kan se, hvor uroligt oliemarkedet er, så tror jeg, det er meget nyttigt, at vi i stedet for at fastlægge nogle bestemte procentgrænser årligt diskuterer, hvor meget den statslige oliehandel skal udgøre af den almindelige oliehandel. Vi hører ikke til dem, der ser noget fordelagtigt præcis i den statslige oliehandel. Vi betragter det som en nødvendighed, som noget, det danske samfund nu må påtage sig at gå ind i, fordi verdenssituationen er blevet, som den er blevet.

Vi ser derfor de årlige redegørelser som en mulighed for på fornuftig vis at indpasse den statslige oliehandel i vores almindelige energiplanlægning. Vi føler ikke, at der skal stærkere håndfæstning på end det, der ligger i forbindelse med de årlige energipolitiske redegørelser, og det er jo muligt i tilknytning til dem eller umiddelbart efter at stille mistillidsdagsordener, hvis man ønsker det, vedrørende den politik, der er ført på dette område, og så kan man jo ændre tingene efter det.

Jeg vil godt sige om D.O.N.G., da flere har været inde på det, at jeg ikke synes, at vi her skal gå nærmere ind på D.O.N.G. og D.O.N.G.s virksomhed. Det er efter det radikale venstres opfattelse ikke meningen, at D.O.N.G. og en regulering med hensyn til D.O.N.G. A/S skal inddrages her, men at det skal ske ved særlig lovgivning. Det er fortsat vores opfattelse, og jeg kan godt sige, at efter det besøg, som energiudvalget har aflagt hos Statoil, er det endnu stærkere blevet vores opfattelse, at det er nødvendigt med en lovgivning om D.O.N.G., sådan at man får diskuteret, hvad forudsætningerne

er, og navnlig hvad perspektiverne skal være for D.O.N.G.

Jeg opfatter det bestemt ikke som fremskridtspartiets ordfører, at det er et kontor under energiministeriet. Jeg mener, at det skal være et selvstændigt aktieselskab, hvor hovedaktionæren er det danske samfund eller den danske stat, og hvor hovedaktionæren derfor formentlig bliver den til enhver tid siddende energiminister. Det synes jeg det er vigtigt at få klarlagt. Vi har nu engang D.O.N.G., og jeg synes, det er nyttigt, at man får en lovregulering af D.O.N.G., sådan at det ikke er noget, der igen kun foregår i finansudvalget. Jeg synes, det er vigtigt, at man diskuterer perspektiverne for D.O.N.G. Jeg synes ikke, det er blevet mindre vigtigt, fordi det ser ud til, at det danske samfund under den ene eller den anden form skal involveres i Nordsøen.

Jeg skal derfor benytte denne lejlighed til endnu en gang at opfordre energiministeren til at udarbejde et lovforslag om D.O.N.G. Kan vi ikke få et sådant tilsagn, så agter vi selv at tage initiativ til, at det sker.

Birgith Mogensen (CD):

CD-gruppen havde jo tidligere nogle betænkeligheder med hensyn til statsindkøb af olie, men tiden og udviklingen har vist os, at stat-til-stat oliehandel i et vist omfang er og bliver nødvendig. Flere og flere olielande forlanger at sælge olie direkte til den enkelte forbrugerstat, altså uden om f. eks. De 7 Søstre. Det vil i realiteten betyde, at denne handelsform er en betingelse for, at vi fremefter kan opnå optimal forsyningssikkerhed, men det betyder også, at vi ikke behøver at købe olie på det hollandske sortbørsmarked til dette spotmarkeds ukontrollable priser.

CD mener, at det er rigtigt at sprede vore indkøb over ret mange olielande, således at vi ikke gør os afhængige af olietilførsel fra én bestemt del af verden. Vi mener også, at D.O.N.G. bør placere olieordrer i lande, som står uden for OPEC-sammenslutningen.

Med de fastlagte principper for statens engagement i oliehandel kan CD tilslutte sig lovforslaget.

Waldorff (VS):

Der er for så vidt ikke nogen grund til at trampe rundt i, hvorfor man skal have lov-

[Waldorff]

forslaget. Det skyldes jo den her klokkerene aftale, man lavede i sin tid.

Vi er for så vidt enige i den bestræbelse, der er i lovforslaget, på, at man skal have en noget større åbenhed omkring de dispositioner, som det statslige olieselskab foretager, større åbenhed end den socialdemokratiske regering af sig selv er tilbøjelig til at benytte i den slags sager. Vores centrale kritik gik ikke på, at man indgik en olieaftale, som der måske var knyttet betingelser til, men på, at man ikke med det samme sagde: ja, sådan er betingelserne altså – vil vi tage dem, eller vil vi ikke tage dem? Og så kan man diskutere det politisk.

Jeg mener sådan set, at det er et fremskridt, at man slår fast, at man har de her årlige debatter, hvor man også diskuterer, hvor stor en statslig oliehandel der skal være, og at man har en praksis med information til energipolitisk udvalg. Tavshedspligt er ikke noget, vi bryder os specielt meget om, men det er formentlig uundgåeligt i den slags sager. Så kan man jo se, om man bliver nødt til at lade sig presse til at bryde den i særlige situationer.

Ellers vil jeg godt sige, at det her handler om andet end åbenhed, og jeg synes, at det blev meget nedtonet i fru Lone Dybkjærs indlæg her, at det var nogle andre toner, der blev spillet på i forbindelse med den kontrakt. Det handler om den helt specielle danske angst for, at staten blander sig i forretningsvirksomhed. Vi er – tror jeg nok – det land i Europa, der har mindst statslig produktionsvirksomhed og egentlig erhvervsvirksomhed og -drift. Det er en diskussion, som ikke ville opstå ret mange andre steder, nemlig om det nu er så fantastisk farligt, at staten køber 1 mill. tdr. olie, eller om det ikke er farligt.

Det var meget tydeligt dengang i de radikales holdning, at det var noget, man skulle være utrolig forsigtig med. Det hænger sikkert sammen med, at de radikale har en god portion husmænd bag sig og hele det danske småborgerskab og den lille industri og sådan noget, som man er forfærdelig bange for at træde over tærerne. Det betyder lige præcis det, som hr. Enggaard var inde på, nemlig at sådanne statslige foretagender lynhurtigt bliver politisk kastebold i sådan en diskussion. Der bliver ofret til en helt utrolig provinsialisme i sådan nogle diskussioner, og det var

temmelig centralt i forbindelse med alt det hurlumhej omkring energiministerens kontrakt. Det ser ud til at være kommet noget ned på jorden, og nogle har været i Norge og set, at staten altså godt kan praktisere sådan en virksomhed, uden at man bliver vidne til den skinbarlige socialisme med det samme.

Jeg vil godt stille et spørgsmål til energiministeren, for jeg mener – hvis jeg har forstået det rigtigt – at den radikale provinsialisme har haft en uheldig virkning på denne her lovgivning.

Man fastslår omhyggeligt i bemærkningerne, at det, at man har en statslig oliehandel, ikke skal betyde nogen strukturændringer i den danske oliebranche. Jeg opfatter det her som et tilsagn om, at staten overhovedet ikke vil blande sig i distribution, i raffinering f. eks. Man skal ikke ændre i den danske oliebranche, ikke lave strukturændringer.

Jeg vil godt spørge, om § 1, hvor der står »import af råolie og olieprodukter«, skal forstås sådan, at man dermed låser D.O.N.G. fast på, at det kun er det, de må have med at gøre, altså udelukker en statslig raffinaderivirksomhed, udelukker statslig distribution. Det ville efter vores opfattelse være en indskrænkning, hvis det er det, der ligger i lovforslaget.

Hvis det ikke ligger det i det, så ligger der alternativt, at der altså er en stor del af D.O.N.G.s virksomhed, som ikke er reguleret på denne mere snævre måde. Det kan man skyde ind under den noget besynderlige konstruktion, at man har altså et selvstændigt aktieselskab, som principielt kan gøre hvad som helst, det vedkommer ikke politikerne. Alligevel står de ude ved døren hele tiden og holder øje med, hvad der foregår.

Jeg synes, at det på en måde ville være mere straight, hvis man opstillede nogle mere omfattende retningslinjer og sagde: vi ønsker på længere sigt statslig raffinaderivirksomhed, vi ønsker et statsligt distributionselskab, som kan presse nogle af de multinationale ud. Så kommer man ud over det besynderlige med, at ikke bare har man en arbejdende bestyrelsesformand, man har også energiminister Poul Nielson som den arbejdende generalforsamling, som på den ene side er politiker, men på den anden side er et selvstændigt aktieselskab.

Poul H. Møller (KrF):

Som det er anført i ministerens bemærkninger, er dette lovforslag jo foranlediget af den debat, vi havde sidste folketingsår vedrørende statens, altså D.O.N.G.s oliehandel med Saudi-Arabien. I den kontrakt, som vedrørte 100 mill. t olie på årsbasis, var indføjet en klausul, som mange her i folketinget ikke var særlig trygge ved. Efter min opfattelse var det for at sikre sig imod gentagelse heraf, at man udtrykte ønsket om et lovgrundlag for statens fremtidige deltagelse i vort lands oliefor­syning. Hvorvidt det foreliggende lovudkast giver tilstrækkelig sikkerhed, er jeg ikke i stand til helt at overskue. Men det er ganske klart, at energipolitisk udvalg efter forslaget vil blive bedre orienteret om D.O.N.G.s aktiviteter, end det hidtil har været tilfældet.

Der skal ikke herske tvivl om, at kristeligt folkeparti er enig i, at disse statshandler er noget af det rigtige. Både forsyningsmæssigt og økonomisk har det vist sig for Danmark og for mange, mange andre lande, at stats­handlerne har været en fordel. Det tyder det også på, når de multinationale olieselskaber har tabt 40 pct. af deres marked på dette. Så kan man se, at der sikkert nok er noget fornuftigt i det.

Jeg ved godt, at dette lovforslag har været forhandlet mellem forligspartnerne. Alligevel har jeg en lille smule betænkelighed – jeg personligt, må jeg sige – ved den formulering, lovforslaget har fået, småindvendinger kan man kalde dem.

Det hedder i § 4, at det påhviler energiministeren at orientere udvalget om væsentlige dispositioner, der på oliehandelsområdet træffes af D.O.N.G. og dets datterselskaber. Spørgsmålet er, i hvert fald for mig, på hvilket tidspunkt denne orientering vil finde sted, om det er en orientering om fuldbyrdede kendsgerninger, eller om der er tale om en orientering forud for disse væsentlige dispositioner.

I § 3 siges det i bemærkningerne om den årlige orientering, folketinget modtager om foreliggende planer for det kommende års oliehandeler, at det sker under hensyntagen til den selvstændighed og kommercielle handlefrihed, der fremgår af D.O.N.G.s status. Jeg spørger så mig selv, om den samme

hensyntagen gælder den i § 4 omtalte orientering til energipolitisk udvalg.

Dette spørgsmål hænger naturligt sammen med bemærkningerne til § 5 vedrørende fortroligheden, hvis omfang energiministeren eller udvalgsformanden jo bestemmer. Det hedder i bemærkningerne, at omfanget af fortrolighed i hvert enkelt tilfælde må fastlægges ved en konkret afvejning under hensyn hertil. Det lyder lidt kryptisk for mig og kan vel opfattes forskelligt, måske bl. a. således, at omfanget af de oplysninger, der tilgår udvalget, også vil afhænge af en konkret afvejning af tæthed eller utæthed i udvalget. Det har vi jo været udsat for før.

Det er måske nok småting, der bedre egner sig til nærmere drøftelse i udvalget, og jeg kan på mit partis vegne tilsige vores medvirken hertil.

Mølgaard (DR):

Det er jo rigtigt, som flere ordførere har sagt, at socialdemokratiet ikke på forhånd havde tanker om et lovforslag som dette, og at det radikale venstre har presset meget på for at få det frem.

Nu ligger det her som et regeringsforslag – lille, uskyldsrent og uskadeligt, men uden værdi. Rummer det overhovedet noget skridt? Hvis det rummer noget skridt, så vil retsforbundet ikke underkende, at et sådant skridt kan betragtes som et skridt fremad, et lille, bitte et. Stor problemkreds, lille løsningsanvisning – skulle vi kalde det Danmarks paradoksproblem?

Baggrunden er alvorlig nok. Der er behov for at sikre konkurrence til dem, der gør sig gældende på oliemarkedet i dag, både af hensyn til samfundets økonomi, forbrugernes økonomi og forsyningsikkerheden. Om det sker bedst ved D.O.N.G.-konstruktionen, med eller uden dette lovforslag gennemført, men med 100 pct. statseje for D.O.N.G. i aktieselskabsform, er der ikke kun grund til at sætte spørgsmålstegn ved, det er der grund til at betvivle.

Jeg har flere gange foreslået regeringen et initiativ til en anden selskabsform og en anden form for ejerskab for D.O.N.G. som alternativ. En alliance mellem staten – som varetager Danmarks samfundsinteresser, og som også er forbruger – og andre forbrugere, hvad enten man så tænker på industrielle

[Mølgaard]

storforbrugere eller private småforbrugere – i overført betydning godsejere eller husmænd i både den ene og den anden forstand – i ét selskab. Det er ikke til dato lykkedes at overtale regeringen til at tage et sådant initiativ. Det er så utraditionelt – skal vi kalde det radikalt – at det afvises umiddelbart, hvad der kunne være god grund til, hvis der var positive erfaringer med noget andet, eller hvis der var grund til at tro på andre konstruktioner, men det er der efter vores opfattelse ikke. Det ville være noget af en overdrivelse at hævde, at der er sådanne erfaringer eller grund til sådan tro.

Den logiske følge af en erkendelse af fælles interesser for stat og private, fælles forbrugerinteresser og samfundsinteresser i det hele taget – undertiden i overensstemmelse med leverandørerne, men også undertiden i uoverensstemmelse med dem – ville være at skabe et modspil, der er handledygtigt og politisk ukompromittabelt. Det kan D.O.N.G.-konstruktionen, med eller uden dette lovforslag gennemført, ikke leve op til. Problemerne er bl. a. udenrigspolitiske betingelser, der knyttes til handler med et 100 pct. statsejet selskab. Der er ikke nogen som helst mulighed for at afvise, at staten har indflydelsesmulighed, og at staten også dermed kan blive knættet i politisk henseende. Det er D.O.N.G.-problemet nr. 1.

Der er flere andre problemer. Der er grund til at betvivle, at en sådan selskabskonstruktion kan leve op til kravet om effektivitet og smidighed, når man er bundet af det ene og det andet regulativ, som gælder for statsvirksomheder, selv i aktieselskabsform. Det er gået godt indtil nu, det skal erkendes, der er dygtige folk i gang, som har kørt selskabet på en utrolig god måde i forhold til mulighederne. Men der er grund til at betvivle, at vi en skønne dag kan se frem til at få olien leveret igennem rørpost. Netop det sidste ord med post giver os al mulig grund til ængstelse i relation til forsynings-sikkerheden.

Jeg synes, hr. Enggaard røbede megen indsigt ved sin omtale af ledelsesproblemer og kasteboldsproblemer, politiske kasteboldsproblemer for § 2-virksomheder. Jeg er ganske enig i vurderingerne, men jeg må sige, at jeg synes, at også aktieselskabsformen skaber alvorlige problemer, når det er 100 pct. stats-eje, der er tale om. Derfor synes jeg, der var

grund til at overveje ændringer. Jeg så meget gerne en snak med venstre om, hvordan vi får gennemført ændringer. Jeg ville godt kaste den tanke ud, om ikke andelsselskabsformen kunne være noget, der var brug for.

Men vel, tilbage til forslaget som sådan. Nu er bjerget altså barslet med en mus, og jeg vil gerne gratulere det radikale venstre med udøvet indflydelse. Det er en mærkesag, der hermed er gennemført. Hvor det tidligere forlød fra det radikale venstre: »hvad skal det nytte?« over for et lovforslag, så gælder det nu, at argumentet er: »det kan vel aldrig skade.« Jeg skal helt give det radikale venstre ret, det kan det vel aldrig.

Jeg vil også gratulere regeringen med de forligspartier, som har presset på sammen med det radikale venstre, og i øvrigt gratulere socialdemokratiet med, at man kan finde så billige samarbejdsmakkere. Det, som socialdemokratiet tvinges til at levere af modydelse, når de stiller deres krav for at støtte socialdemokratiet i en elendig politik, det er vistnok det, man i andre sammenhænge ville kalde gratisydelse. Det er der til gengæld ingen grund til at gratulere det danske samfund med.

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg vil gerne først generelt takke for den gennemgående venlige modtagelse af lovforslaget – især hos de partier, der har tilkendegivet, at de vil støtte det.

Jeg vil sige lidt om de antrik til en principiel diskussion, der har været om, at D.O.N.G. jo er en virksomhed organiseret som aktieselskab. Som hr. Enggaard var inde på, skal vi passe på ikke at lade os drive – eller friste politisk, hvordan vi nu vil karakterisere det – ind i en udvikling, hvor vi gør virksomheden til en kastebold som en § 2-virksomhed, som man har set det. Jeg synes, det er beroligende eller stabiliserende, hvad vi nu skal kalde det, at der såvel fra hr. Enggaard som fra en række andre partier, også de radikale, klart er givet udtryk for, at det ikke er et kontor i energiministeriet, vi taler om, men D.O.N.G.-koncernen, som er et aktieselskab. Vi har også haft anledning til at debattere det i december måned, så vidt jeg husker, og også dengang var der baggrund for at konstatere en temmelig bred enighed i

[Energiministeren]

folketinget omkring netop den principielle side af problemerne.

Når fru Lone Dybkjær derefter arbejder med tanken om et lovforslag, som i øvrigt dækker koncernens forhold, har min reaktion gennemgående været forholdsvis skeptisk. Jeg vil ikke afvise fortsat at overveje, om man kan gøre det, men efter den foreløbige vurdering, jeg har af spørgsmålet, risikerer vi at skabe tvivl dér, hvor aktieselskabslovgivningen har klarhed, fordi vi kommer til at udtrykke os på tværs af eksisterende lovgivning, hvis vi skal karakterisere noget specielt for netop det aktieselskab. Vi vil med ingen formuleringer kunne ændre ved det forhold, at aktionæren kan og skal gøres politisk ansvarlig for sin måde at forvalte indflydelsen som aktionær på i selskabet, når det er staten selv, der er aktionær. Der vil til enhver tid være et element af politisk nødvendig, parlamentarisk afklarende dialog i forholdet mellem den til enhver tid siddende minister og folketinget, for så vidt angår aktionærrollens udøvelse. Men den aktionærrolle, der skal udøves, skal være en normal aktionærrolle. Da selskabet jo først inden for de allersensreste år har foretaget en egentlig aktivitet, synes jeg, det er rimeligt, at vi må se på erfaringerne, førend vi giver os til at lave stive strukturer. Principielt mener jeg altså, at vi sådan set har den struktur, der skal til. Jeg lukker aldrig nogen dør helt i og vil da selvfølgelig se, hvad der kan være af overvejelser herudover, men som sagt: jeg mener ikke, vi har noget behov for ændringer på dette punkt.

Fru Annelise Gotfredsen var inde på IEA-fordelingssystemet, der bliver stivere, når der er større statslig handel. Sagen er den, at man faktisk i IEA har besluttet også at inddrage andre end de traditionelle 7 søstre med et par kusiner som dem, der skal komme med oplysninger som baggrund for IEAs fordelingssystems funktion. Alle, der er på markedet, skal i princippet efterhånden inddrages i overvågningen af markedet og i fordelingssystemets måde at køre på. Det vil sige, at der er truffet principbeslutning om, at også statselskaber i de forskellige lande – og de er jo i de fleste lande meget mere dominerende end det, som vi har – skal ind under det system. Man er ved at udarbejde teknisk, hvordan det kan køre.

Fru Annelise Gotfredsen var inde på noget med, at de private selskaber jo kan købe til samme pris som staten. Det er noget, som i givet fald måske vil vække prismyndighedernes interesse. Hvis det virkelig er sådan, så har vi jo her en klar målestok at sammenligne med, idet alt omkring økonomien i det statslige selskabs aktiviteter jo er oplyst over for prismyndighederne.

Derudover vil jeg sige, at man siger jo ikke så meget om priserne i oliehandelen, men jeg har da set en af de store selskabers direktører udtrykke i fjernsynet, at de faktisk ikke selv kunne skaffe olien på de vilkår og til de priser, som denne handel var udtryk for. Det er muligt, nogle af dem kan nogle gange, men det generelle billede er bestemt ikke, at de kan hver gang. Hvis det var sådan, at de faktisk fik olien hjem til Danmark billigere, så ville det nok, som jeg siger, være interessant for prismyndighederne, men der er heller ikke noget, der tyder på det. Den interesse, der tilkendes gives for at være med på handler af denne karakter, afslører også, at der prismæssigt nok ikke er tale om særlig ufordelagtige transaktioner.

De 2 pct., som fru Annelise Gotfredsen kalder en kommission til D.O.N.G., er ikke bare en kommission som en slags betaling for en passiv foretelse. Det dækker, at D.O.N.G. i modsætning til minimumsmodellen nu også skal beskæftige sig med problemerne med hensyn til transport og raffinering osv. Det er en mere kompliceret del af den samlede proces end det, man selv lagde op til i starten, men det er altså den organisationsform, som olieselskaberne selv helst foretrak, da det kom til det praktiske. Det er et fleksibelt system, også med hensyn til hvor meget D.O.N.G. laver, og hvor meget olieselskaberne laver. 19. december-aftalen fra 1979 lægger først og fremmest op til en løbende, fleksibel samarbejdsordning mellem selskaberne og D.O.N.G., og de 2 pct. er altså ikke usædvanligt eller højt overhovedet, når man tager i betragtning, hvilke aktiviteter det dækker. Hvis det kun var en rent handelsmæssig transaktion, så ville 1 pct. være det normale. Det er, hvad man tager bare for at videresælge olien. Men her er der altså tale om noget mere.

Hr. Waldorff spørger, om bestemmelserne i lovforslaget og i bemærkningerne skal forstås sådan, at man kan regne baglæns og nå

[Energiministeren]

frem til, at fordi lovforslaget kun dækker aktiviteterne på oliehandelsområdet, kan man deraf udlede, at D.O.N.G. er udelukket fra andre aktivitetsfelter, som i øvrigt er dækket af D.O.N.G.s formålsparagraf. Det kan man selvfølgelig ikke. I drøftelserne omkring udformningen af forslaget har vi fundet det hensigtsmæssigt at præcisere, at det dækker netop de aktiviteter, koncernen udfolder på dette område. Det andet er altså ikke dækket. Her lægges nogle retningslinjer for formen for inddragelse af folketinget, orientering til folketinget osv., men vi har altså ikke hermed lavet, hvad man kunne kalde en generel lovgivning for koncernen som sådan. Den gælder kun for de aktiviteter, der har været drøftet her.

Ellers tror jeg ikke, jeg her ved førstebehandling behøver at gå i enkeltheder.

Enggaard (V):

Det er kun en enkelt ting, der kalder mig frem i denne omgang, nemlig spørgsmålet om fortrolighed i forbindelse med udvalgets behandling af oplysninger. Hr. Waldorff var inde på spørgsmålet og erkendte til en vis grad, at det kunne være nødvendigt at have en fortrolighedsbestemmelse, hvis man ville have alle oplysninger frem. Det er jo så rigtigt, som det er sagt. Vi kender alle, at de oplysninger, som en minister ofte gerne vil give folketinget, har deres begrænsning, idet sådanne oplysninger må kunne betragtes som fortrolige. Jeg ville gerne, hvis vi havde det sådan i folketinget, at vi var i stand til at garantere skiftende ministre fortrolighed om de oplysninger, der blev givet, for det ville give det grundlag, som folketinget har brug for for at kunne vurdere og beslutte i sagerne. Men netop når det er hr. Waldorff, der sætter et spørgsmålstejn ved, hvor længe man skal bevare en sådan fortrolighed, bringer det en ting frem i min erindring, nemlig undergrundsudvalget af 1976, som dengang behandlede koncessionsvilkårene i Nordsøen. Jeg var medlem af det udvalg. Vi var alle undergivet tavshedslofte med hensyn til oplysninger, vi modtog undervejs, men vi måtte opleve, at ét medlem af udvalget brød sit tavshedslofte og gik ud i en offentlig polemik. Ingen af vi andre var i stand til at korrigere forkerte oplysninger, som blev givet, netop fordi vi derved ville komme til at be-

kræfte eller afkræfte ting, som var omgærdet af fortrolighed.

Det bringer mig frem til at sige, at jeg tror, vi i spørgsmålet om fortrolighed bliver nødt til at registrere det som en kendsgerning, at dette hus har små muligheder for at holde på en fortrolig oplysning. Det er en af de ting, som besværliggør et naturligt og godt, fortroligt forhold imellem regeringen og folketinget som baggrund for de beslutninger, som vi skal træffe.

(Kort bemærkning).

Waldorff (VS):

Da hr. Wilhjelm som medlem af undergrundsudvalget i 1976 brød fortroligheden, skete det, efter at han på forhånd havde nævnt adskillige gange i undergrundsudvalget, at det ville han gøre, såfremt regeringen nægtede at fremlægge, hvad der var dens forhandlingsoplæg omkring ændring af koncessionen, og hvad den havde solgt ud af. Det centrale i den diskussion var, at regeringen nægtede at fremlægge så meget åbent, at det var muligt at se, hvordan regeringen simpelt hen var skredet fra noget, der i sit udgangspunkt var rimelige krav til ændring af koncessionen, til det, som alle i dag erkender – selv den nuværende industriminister erkender det – var en katastrofe. På den baggrund brød hr. Wilhjelm fortroligheden, hvad jeg selvfølgelig mener var fuldstændig korrekt, når socialdemokraterne ikke vil forstå, at det er et offentligt anliggende, når man sidder dér som statsapparat og laver ting og sager.

Jeg vil godt tilføje, at der er ingen, hverken i offentligheden eller privat, der har været i stand til at påvise, at der var tale om forkerte oplysninger i den forbindelse.

(Kort bemærkning).

Enggaard (V):

Vi har nu fået en illustration af, hvad der ligger i fortrolighedsbestemmelsen. Blot man på forhånd siger, at man har til hensigt at bryde fortroligheden, så er det legalt at gøre det – og dermed bringe alle de loyale medlemmer af tinget, som respekterer fortroligheden, i en vanskelig position. Det illustrerer, hvad der ligger i dette begreb. Jeg vil derfor advare mod at nære overdrevne forestillinger med hensyn til betydningen af den paragraf.

Maisted (FP):

Jeg er helt enig med hr. Enggaard om, at vi roligt kan stryge den paragraf i det lovforslag. Den er helt overflødig.

Men det, der får mig herop, er hr. Poul H. Møllers ræsonnement, der går ud på, at når nu andelen af olieselskabernes indkøb er faldet fra 80 pct. til 40 pct., så er det skam en glimrende idé at have statshandel. Man skulle på den baggrund tro, at priserne var faldet; man skulle tro, at forbrugerne skulle betale lavere priser, og man skulle tro, at olieselskaberne havde tjent færre penge. Tværtimod er der sket lige det modsatte. Forbrugerne har måttet betale stigende priser, råolien er steget i pris, og olieselskaberne har indtjent betydelig større beløb, end de nogen sinde før har gjort. Der er altså intet, der tyder på, at staternes indblanding i råoliehandelen skulle være et argument for, at man indførte D.O.N.G. i Danmark, tværtimod.

Lone Dybkjær (RV):

Det er sådan set specielt til hr. Mølgaard, som man kunne ønske at spørge om, hvad han egentlig har imod mus. De kan da være udmærkede i visse sammenhænge. Under alle omstændigheder synes jeg da, det er udmærket, at bjerget ikke barsler med en elefant, altså et stort og kompliceret lovforslag.

Lovforslaget er selvfølgelig meget enkelt, og det er da også udmærket, hvis folketinget ind imellem gennemfører nogle enkle lovforslag.

Jeg skal være den første til at sige, at havde man fundet den formel dengang under debatten i foråret 1980, ja, så kan det da godt være, at man kunne have nået frem til dette resultat på en anden facon og kunne have indbygget det i den allerede eksisterende lovgivning. Det skal jeg ikke afvise, men nu har man altså fundet denne formel, og om det kommer på den ene eller på den anden måde, gør vel ikke så meget.

Det, der er afgørende for os, er, at man får de årlige diskussioner omkring den statslige oliehandel, fordi vi mener, det er vigtigt, at vi skal have en slags indseende med – og, om man vil, kontrol med – den udvikling, der foregår. Det kan man altså ikke få ved at stå og råbe i et hjørne og så kritisere, hvad der i øvrigt sker. Det kan man kun få ved, at man går ind i de diskussioner og ser, om der

er et flertal for, at man foretager enten en udvidelse eller en indskrænkning af den statslige virksomhed.

Som sagt mener vi, at det er nyttigt, at man ikke på nuværende tidspunkt sætter rigoristiske grænser op. Der er ingen af os, der ved, hvordan situationen ser ud i løbet af et års tid eller to på dette felt.

Jeg skal til energiministeren sige, at jeg er selvfølgelig tilfreds med, at han ikke definitivt lukker døre, men stadig væk kan man jo ikke sige, det just er et tilsagn om, at der vil komme en lovgivning omkring D.O.N.G. Med alle de udsagn, der har været, og jeg synes også med de erfaringer, man har fået efter besøget på Statoil i Norge, vil jeg atter opfordre ministeren til endnu mere positivt at overveje dette spørgsmål.

Poul H. Møller (KrF):

Blot til hr. Maisteds bemærkninger. Når jeg nævnede, at stadig flere og flere lande går over til direkte statshandel med de olieproducerende lande, så er det ikke, fordi jeg regner med, at olien er billigere at købe ad den vej. Man gør det naturligvis, fordi man på længere sigt regner med, at det både forsyningsmæssigt og også økonomisk vil kunne være af betydning for landene at gå over til den direkte handel. I bemærkningerne står der bl. a., at for de første 6 råolielaster, vi har fået hjem på den kontrakt, vi har tegnet med Saudi-Arabien, ville den samme olie have været 127 mill. kr. dyrere, såfremt den var indkøbt på spotmarkedet for råolie i den arabiske golf. Jeg ved godt, det er et spotmarked, hvor priserne ligger højere, men så vidt mig bekendt er det også de multinationale selskaber, der leverer den olie, der handles på spotmarkedet, og oprindelsen til hele oliekrisen var vel egentlig den, at de multinationale selskaber havde beregnet sig lidt vel rigelige fortjenester på olien og derved presset oliepriserne op til et niveau, hvor de faktisk ikke hørte hjemme.

Mølgaard (DR):

Jeg skal egentlig ikke blande mig i den diskussion, der foregik i sidste ombæring vedrørende fortrolighed i udvalgene, men dog sige, at jeg var enig i de første bemærkninger fra hr. Enggaards side vedrørende problemet med at blive gidsler. Det er jo et

[Mølgaard]

problem, der i særlig grad dukker op i forbindelse med fortrolighed i forsamlinger. Der er jeg sagligt fuldstændig enig. Jeg har kun den kommentar til slutrunden, at det kan altså også være farligt for det parlamentariske system med for megen fortrolighed. Det er i hvert fald temmelig uhyggeligt, hvis fortroligheden indebærer, at de, der prisgiver det danske samfunds interesser, kan skjule sig bag fortrolighedsstemplet. Det er mit indtryk, at der er nogle, der værner om fortroligheden i undergrundsudvalget af 1976 af hensyn til det, og det er vel forståeligt – mens det ikke er vel forståeligt, at de prisgav det danske samfunds interesser.

Fru Lone Dybkjær er så glad for, at vi nu får etableret årlige diskussioner – som konklusion på, at vi har været inde i ugentlige diskussioner om samme fænomen og konstateret flertal for og ikke flertal for. Det er selvfølgelig et fremskridt, at vi nu får institueret, at det skal ske en gang årligt, men det er altså ikke så forfærdelig nyttigt igen. Jeg har egentlig ikke meget imod mus, men min kat derhjemme, som er større forbruger af mus, end jeg er, har fortalt mig, at de ikke er så store, så som godbid betragtet skal man altså ikke overdrive deres betydning.

Jeg synes, fru Lone Dybkjær på én gang giver udtryk for, at det nok ikke ville være nyttigt at gå videre på indeværende tidspunkt, men på den anden side set kunne man nok forestille sig, at man kunne gå videre ad den og den vej, hvad der måske kunne være til nytte. Det er egentlig en ækvilibrisme i standpunkttagen, som får mig til at mindes den gamle regel om, at det er umuligt at blæse og at have mel i munden. Hertil sagde en radikal: det lader sig gøre, man kan bare vådte melet. Så lader det sig altså gøre, men nogen særlig lykke ved fremgangsmåden er der næppe.

Energiministeren bruger udtrykket »normal aktionærindflydelse« for staten. Han anvender det, som om det var et standardiseret begreb, men det er det jo ikke. Lykken er at vide, hvad der er normalt, men inden for aktionærkredse findes der mindretalsaktionærer, der findes flertalsaktionærer, der findes eneaktionærer, og disse aktionærer udøver nu engang en grad af indflydelse og står med en grad af ansvar, der er ganske overordentlig forskellig. Hvis energiministeren vil

benægte det, vil jeg bede ham konsultere industriministeren.

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg er ikke indstillet på at benægte noget. Mit første større ordførerskab her drejede sig om aktieselskabsloven, så jeg tror ikke, vi behøver at fortsætte diskussionen i teoretiske baner. Men det ændrer jo ikke på, at en aktionær er en aktionær, og det eneste, der i realiteten politisk er det særlige indhold i min rolle – så længe jeg er energiminister – som aktionær, det er, at jeg i forhold til aktionærer i al almindelighed har et specielt parlamentarisk ansvar, der skal forvaltes løbende i forhold til folketinget. Det er den del af det, som i og for sig er det specielle, resten er det normale. Det er det, jeg mener med bemærkningen. Ellers er der ikke noget som helst, der adskiller min aktionærposition fra alle mulige andre aktionærers, sådan som loven er. Loven dækker jo alle aktionærkombinationer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det energipolitiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (26/1 81):

Udtræder: Hanne Engberg (SF)

Ny stedf.: Preben Lange (Grøn.)

Socialudvalget (27/1 81):

Udtræder: Enrico Møller Andersen (S)

Nyt medl.: Winnie Møller (S)

[Tredje næstformand]

Kommunaludvalget (27/1 81):

Udtræder: Enrico Møller Andersen (S)

Nyt medl.: Winnie Møller (S)

Retsudvalget (27/1 81):

Udtræder: Enrico Møller Andersen (S)

Nyt medl.: Winnie Møller (S)

Udenrigsudvalget (27/1 81):

Udtræder: Enrico Møller Andersen (S)

Nyt medl.: Winnie Møller (S)

Boligudvalget (27/1 81):

Udtræder: Enrico Møller Andersen (S)

Ny stedf.: Winnie Møller (S)

Kirkeudvalget (27/1 81):

Udtræder: Enrico Møller Andersen (S)

Ny stedf.: Winnie Møller (S)

Markedsudvalget (27/1 81):

Udtræder: Halvgaard (FP)

Ny stedf.: Dohrmann (FP)

Markedsudvalget (27/1 81):

Udtræder: Ib Christensen (DR)

Nyt medl.: Alfred Hansen (DR)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 28. januar 1981, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.05
